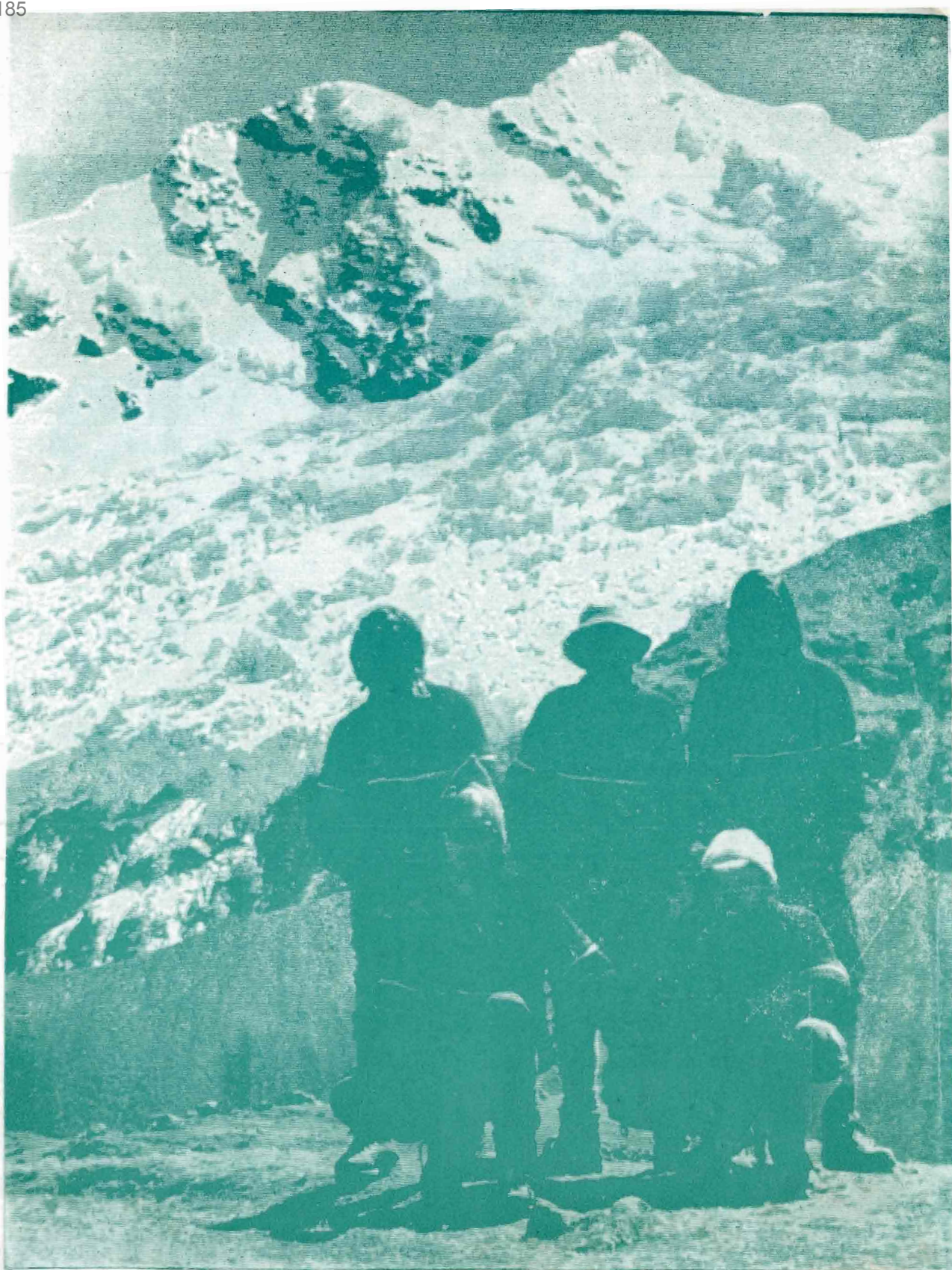

A. E. TALAIA

ausangate - 77

gener - julid 1978

ESCUELA DE CHOFERES

BEUMALA

VILANOVA I LA GELTRU

Avda. Balmes, 7, ent., 1.^a

Teléfono 893 30 93

GALERIES

OLARIA

JOGUINES DE TOTA MENA

VENDA I LLOGUER DE TENDES DE CAMPING

Articles per al camp i la platja

Plaça Carros, 5 i 9 - Teléfon 8930470 - Vilanova i la Geltrú

agrupació excursionista talaia

FEDERATS A:

federación catalana de muntanya

federación catalana de esquí

comité de exploraciones subterráneas de cataluña

asociación española de camping y caravana

Carrer Comerç, 4 - Tel. 893 12 57 - Vilanova i la Geltrú

CIRCULAR PER ALS SOCIS

GENER - JULIOL 1978

SUMARI

Noticiari	pàg. 5
VI Rally de Baixa Muntanya	pàg. 7
Ausangate 77 - Memòria	pàg. 9
La casa vella de Segur	pàg. 21
Localització d'un forn de ceràmica a Castellet i la Gornal	pàg. 22
Excursions d'antany - Excursió particular de Castellet al Vendrell per Sant Esteve, Arbós, Llorens i Santa Oliva	pàg. 24

ESPORTS TIPLAY

RAMBLA VIDAL, 17 - TEL. 893 43 42

Us oferim tota mena d'equip per a practicar
qualsevol esport

Hockey - Basquetbol - Tennis - Futbol
Gimnàstica - Alpinisme - Esquí - Camping
Atletisme, etc.

Novetats al massís del Garraf

Temps era temps, s'havia previst convertir el Garraf en parc natural, com a zona de reserva d'una flora característica i que al mateix temps actuaria com a pulmó vegetal per a les congestionades àrees urbanes que l'envolten. Pedreres, urbanitzacions, zones de pràctica de tir, el sinistre abocador d'escombreries de Barcelona i altres de més petits, han reduït aquell projecte en un no res. Des del dia que ens enteràrem de què s'havia sembrat a la dolina de Campgràs, no teníem notícies de cap altra novetat fins que per la passada Setmana Santa férem una visita en aquells rodals.

Ens sobtà la presència d'una grua-pluma entre els turons de la Bana i el Rascler, prop de la carretera del Massís i el camí que mena a Campgràs. En aquell lloc s'està construint un edifici que per les característiques que presenta sembla que estigui destinat a allotjar les instal·lacions d'un repetidor de televisió, servei telefònic o radio-far per a l'aviació. Ja es veurà.

Al Plà de Vinyals hi ha també un edifici voltat d'una extensa zona ajardinada, que ens han dit està destinada a convertir-se en cementiri de quissos, mixetes i altres animalons que, un cop morts, els seus amos de cor sensible no volen que vagin a parar a l'abocador de la propera Vall de Joan, preferint enterrar-los en un lloc reservat, amb làpida de marbre i tot.

Pistes de muntanya a l'A. E. Talaia

El passat 12 de març l'Agrupació Excursionista Talaia celebrà l'annual Marxa per Descripció, l'itinerari de la qual transcorria en part per la carena divisòria de terme entre Vilanova i Castellet. Pocs dies després pogué observar-se que el corriol que anava des del Plà de les Palmeres fins al cim de la Talaia s'havia convertit per obra i gràcia de les excavacions en una ample pista de muntanya.

En principi es pensà que algú tractava de parcel·lar aquell sector enlaira, però un examen més acurat de la zona ha permès comprovar que del camí principal en surten diverses branques que davallant per alguns contraforts meridionals de la serra, fineixen en uns punts on s'han aixecat uns pedrons amb una baderola al cim, cosa que fa suposar l'intenció d'aixecar-hi unes torres metàl·liques per a conduccions d'alta tensió. Els pedrons, en número de cinc, estan alineats amb el cim de la Talaia, sent molt possible que en aquell lloc hi haurà una altre torra i des d'allà la línia baixarà en direcció a la central tèrmica de Cubelles quines instal·lacions es veuen enfront, trencant la panoràmica litoral.

Catàleg Espeleològic del Penedès

Es diu que l'espeleologia científica va de baixa i que les publicacions especialitzades acusen falta de material. Possiblement el fet sigui provocat per les reeixides expedicions a grans cavitats portades a cap per grups altament preparats i que, de retop, desllueixen les modestes aportacions realitzades pels aficionats de bagatge més discret.

Afortunadament els penedessencs dedicats a aquesta activitat no deuen estar acomplexats, ja que en els darrers mesos el catàleg espeleològic ha experimentat un sobtat increment. Fa poc, membres del C.E.P. de Vilafranca descobriren i exploraren l'avenc del Rot, en les immediacions de l'església vella de Foix. El G.E.T. de Vilanova desobstruccionaren un petit avenc al Fondo de la Carsosa, en terme de Castellet, i el grup independent, també de Vilanova, G.R.E.V. tenen en curs d'exploració i topografia les coves de l'Home Mort, del Cingle de Foix, de Cal Mateu, de Ca l'Isaac, de la Riera i del Monòlit i els avencs de la Humitat, del Masover Pons i del Macip, aquest darrer citat ja en publicacions dels anys trenta com a situat prop de la Llacuna, i que fins ara no havia estat localitzat. Les altres cavitats queden totes dins el terme de Torrelles de Foix.

Incendi al Garraf

El dia 21 de març, coincidint amb l'entrada de la primavera, es declararen una gran quantitat d'incendis forestals a tot Catalunya, i que foren atiatats per un vent huracanat que bufà tota la jornada. L'incendi més important de tots fou el que afectà gran part del terme d'Olivella. En principi es digué que havien cremat unes quatre mil hectàrees de muntanya, xifra que cal rebaixar encara que les pèrdues segueixen sent molt importants. Com que les informacions de premsa resultaven confuses i contradictòries, com sol passar en aquests cassos, decidírem dedicar un dels dies de les vacances de primavera per a visitar aquell sector. Des de Sitges ens dirigírem cap al Collet de la Fita, veient ja prop d'aquest punt la cua de l'incendi que fou tallat a temps quan ja es dirigia cap a Vallcarca.

L'àrea més perjudicada fou la de Jafre, els Masets i Fondo de Querol. L'única masia habitada d'aquest sector, Can Mercé de Jafre, quedà completament voltada pel foc, el qual sembla destruï part de la casa. Una gran part de la formosa i espessa pineda quedà totalment calcinada. L'incendi quedà deturat a frec del caseriu de Jafre, sense atravesar el camí que porta a la Plana Novella. Les ruïnes de la Facina quedaren intensament renegrides.

La riera de Jafre no fou obstacle per al foc, quines flames o brases enceses volaren per sobre l'ample llit de còdols. Els galliners dels Masets cremaren parcialment, però no els edificis. Tot el bosc que envolta el camí que porta a Liona quedà cremat, però un cop dalt la carena veiérem que no s'estengué cap a aquell petit caseriu que quedà fora de la zona de perill. Les flames procedents del Fondo de Querol arribaren prop del Rourell, finca que sembla també sofrí cuantioses pèrdues. Els pins i garriga dels contorns de la Font Cabota i el Mas Berenguera quedaren cremats, perjudicant als parcellistes que han adquirit terrenys en l'urbanització que s'ha planificat al redós d'aquesta ruïnosa masia.

L'urbanització situada entre Can Lloses i Ca l'Almirall de la Font no quedà afectada per l'incendi, el qual sembla que s'inicià, almenys un dels focus, prop de la carretera d'Olivella, en el lloc en el Fondo de Querol desemboca a la riera de Begues. Total, una catàstrofe paorosa en un sector forestal del Garraf, i que tardarà anys en recobrar-se.

J. V. i B.

VI RALLY DE BAIXA MUNTANYA

El propassat dia 7 de Maig, i organitzat per la Secció de Muntanya, va tenir lloc el VI Rally de Baixa Muntanya, el qual es va celebrar per terres de les comarques de la Conca de Barberà i el Baix Camp, més propiament a les Muntanyes de Prades.

La prova començava en el poble de Capafonts, estaven inscrits 18 equips, dels quals 3 eren de l'Agrupació Excursionista Catalunya (Delegació de Reus), 6 de la Secció Excursionista de la Cristaleria Espanyola, S. A. de L'Arboç del Penedès i la resta eren de la Talaia. Van sortir del Control de Capafonts 14 equips dels quals es van classificar 13 equips, 6 d'ells van obtenir medalla d'or i 7 equips medalla d'argent.

Els equips amb medalla d'or:

Salvador Baig - Teresa Pujol	A. E. TALAIA
Josep Blanes - Joan Toledano	» »
Pere Coromines - Assumpta Baig	» »
Francesc Montaner - Lluís Daviu	» »
Pep Vallès - Josep Boronat	A. E. Catalunya (REUS)
Josep Sabrià - Jasanada	A. E. TALAIA

Els equips amb medalla d'argent:

Jaume Martí - Enric Ferré	A. E. Catalunya (REUS)
Angel Sánchez - Joan Miracle	S. E. Cristaleria E. (Arboç)
Angel Fuente - Joaquim Ivern	» » » »
Francesc Pérez - Sebastià Torres	» » » »
Elena García - Jaume Urpi	» » » »
Antoni Pérez - Eduard Inglada	» » » »
Xavier Capdevila - Elisa Isern	A. E. Talaia

El Rally començava a les 8 del matí, i com ja hem dit sortia de Capafonts. Els llocs puntuables eren:

PICO RONDAN	amb 80 punts
CREU TRENCADA	» 100 »
PENYA ROJA	» 100 »
PUIG PELAT	» 120 »
i l'ERMITA DE L'ABELLERA	» 80 »

Els equips per efectuar aquest recorregut disposaven com a màxim de 6 hores.

Els participants començaven el recorregut per el lloc on volien, havent-ho fet la meitat dels equips per la Penya Roja i l'altra meitat per el Pico Rondan. Amb excepció d'un, els equips que van començar per el Pico Rondan no va anar a l'Ermita de l'Abellera, i sí en canvi que hi varen anar els equips que van començar per la Penya Roja. Nosaltres creiem que era l'itinerari més lògic.

El temps que ens va fer durant la prova va ésser molt agradable per els participants, però no així per els controls que van tenir d'aguantar el vent i quelcom de fred que feia.

En aquesta prova sols lamentem un petit incident del qual va ésser víctima un company nostre, el qual va sofrir una trompada amb el cotxe però afortunadament n ova passar res.

tintoreria albà

PECES URGENTS

netejadades en sis hores

Tomàs, 14 - Tel. 893 06 76

VILANOVA I LA GELTRU

MEMORIA

COMPONENTS DE L'EXPEDICIO:

Antoni Albalatè Busquets -21 anys- Tresorer

Antoni Pérez i Garcia -23 anys- Fotografia i Alimentació

Angel Vedo i Fernández -24 anys- Material i Socorrisme

Lluís Soler i Llambrich -26 anys- Director Tècnic

Antoni Pamplona i Ejarque -26 anys- Cap de l'Expedició

INTRODUCCIO

El Grup d'Escalada i d'Alta Muntanya (G.E.A.M.) de l'Agrupació Excursionista Talaia, ha portat a bon terme l'Expedició Ausangate-77.

Aquesta expedició ha estat la culminació d'una colla d'activitats alpines internacionals que varen començar l'any 1971. Entre elles es pot destacar l'Expedició Alam-Kuh-75.

VIATGE

Vàrem sortir de Vilanova i La Geltrú el dia 31 de juliol, en una furgoneta carregada amb unos 300 kg. de material, cap a Madrid, després d'un calorós comiat de part de familiars i amics. Des de Madrid, el dia 3 d'agost vàrem emprendre el vol fins a Lima, després d'haber fet escala a El Salvador, i Río de Janeiro.

Un cop a Lima, vàrem anunciar la nostra arribada a l'Ambaixada Espanyola i ens vàrem encaminar a l'empresa d'autobusos «Morales-Moralitos», que ens hauria de portar, durant dos dies, per la Carretera Central, fins a Cuzco a través de 1.200 km. dels quals 800 eren sense asfaltar, tot passant per unes grans pampes, a més de 4.000 metres d'alçada.

CUZCO

Cuzco, ciutat millenària i capital de l'Arqueologia d'Amèrica i del gran Imperi inca, nascuda de la prehistòria, és considerada, per la seva importància, a l'altura de Babilònia i de Roma.

Aquesta ciutat índia i espanyola, es troba situada a 3.350 metres, en el segon departament del país. El seu territori comprèn serra i selva alta de grans valls. El clima és generalment fred, sobretot a l'època seca de maig a desembre, si bé la majoria dels dies hom hi gaudeix moltes hores de sol intens i abrigador. Les nits, però són particularment fredes. Durant les èpoques de pluja de gener a maig les precipitacions són abundants, encara que no de molta durada, la majoria de les vegades.

Fins el dia 15 de novembre de 1533, Cuzco era encara l'orgullosa i arrogant capital de l'Imperi Inca. Fins que aquella tarda va arribar el nunci que va comunicar a tota la població que Francisco Pizarro i els seus soldats eren a les portes de la ciutat. La sorpresa per als soldats fou escruixidora. Quedaren meravellats de la grandiositat arquitectònica, de la magnificència dels palaus i de la perfecta traça dels seus carrers. Res del que tenien davant dels ulls s'igualava a la vella Europa. Quedaren commocionats per la quantitat d'or i d'argent que trobaren en tots els palaus, així com de la delicadesa i de la qualitat dels treballs fets amb aquests metalls.

Sacsahuaman, Pisac i Machupichu són les restes arqueològiques de més bellesa. En tornar de la nostra activitat alpina vàrem visitar aquest últim lloc, que és, des del seu descobriment l'any 1911, una de les restes arqueològiques més importants del món.

Els components de l'expedició 'Ausangate-77

Ací ens vàrem posar en contacte amb l'andinista Mario Vargas, qui ens va ampliar la informació que anteriorment ens havia facilitat i ens va ajudar a preparar la marxa fins al Campament base.

APROXIMACIÓ AL CAMPAMENT BASE

El dia 8 d'agost vàrem sortir de Cuzco en un Camió col·lectiu, únic mitjà de transport per a arribar a Tinki, última població en el nostre apropament al Camp base.

En un recorregut de 200 km. durant 10 interminables hores per una carretera sense asfaltar, superant ports de 4.500 m. i amb el camió ple de gom a gom de nadius, aguantant la pols i les baixes temperatures, arribem a Tinki, ja entrada la nit. Vàrem acampar al costat d'una expedició alemanya, formada per dinou alpinistes, que ens van comunicar que tornaven de l'objectiu que ens proposàvem nosaltres i que, després d'un mes d'intents no pogueren assolir el cim cobejat.

El dia següent, vàrem iniciar la marxa, a peu, amb cinc mules que ens transportaven el material, contractades el dia abans a Acongate, fins a Uplis, extensa pampa al peu de la cara Nord del Nevado Ausangate, on instal·lem el primer camp d'aproximació. Començem a notar els primers símptomes d'altura. Arribem el dia 10 d'agost a Acopata-Pucacocha després de passar un coll de 4.700 m., ja a la cara Sud, on vàrem instal·lar el Camp base a una altura de 4.600 metres.

CAMP BASE I ACLIMATACIÓ

Una vegada organitzat el Camp base, vàrem posar en pràctica el programa d'acclimatació. Vam pujar als Cerros Ausangate de 5.050 m., superant la màxima altura aconseguida pel grup fins al moment. Des d'aquests cerros situats davant de la cara sud, vàrem poder observar les possibles vies que havíem de seguir uns dies més tard en l'ascensió al Nevado Ausangate.

COMENÇA L'ASCENSIÓ

El dia 13 d'agost, després d'unes quantes hores de caminar, pugem la morrena de la glacera central de la cara sud fins a arribar al seu punt més alt, atacant-lo per l'oest per unes plaques glaçades, difícils de superar, fins al

peu d'una gran barrera de seracs que solcaven la cara sud. En aquest punt, i a una altura de 5.100 m., vam instal·lar el primer camp d'altura, tornant de nou al Camp base una vegada equipats els llocs clau de l'ascensió.

El dia següent, el mal temps produït pel canvi de lluna, no ens va permetre equipar el Camp I. El dia 15, encara que les condicions climatològiques no eren favorables, vam decidir anar a dormir al Camp I.

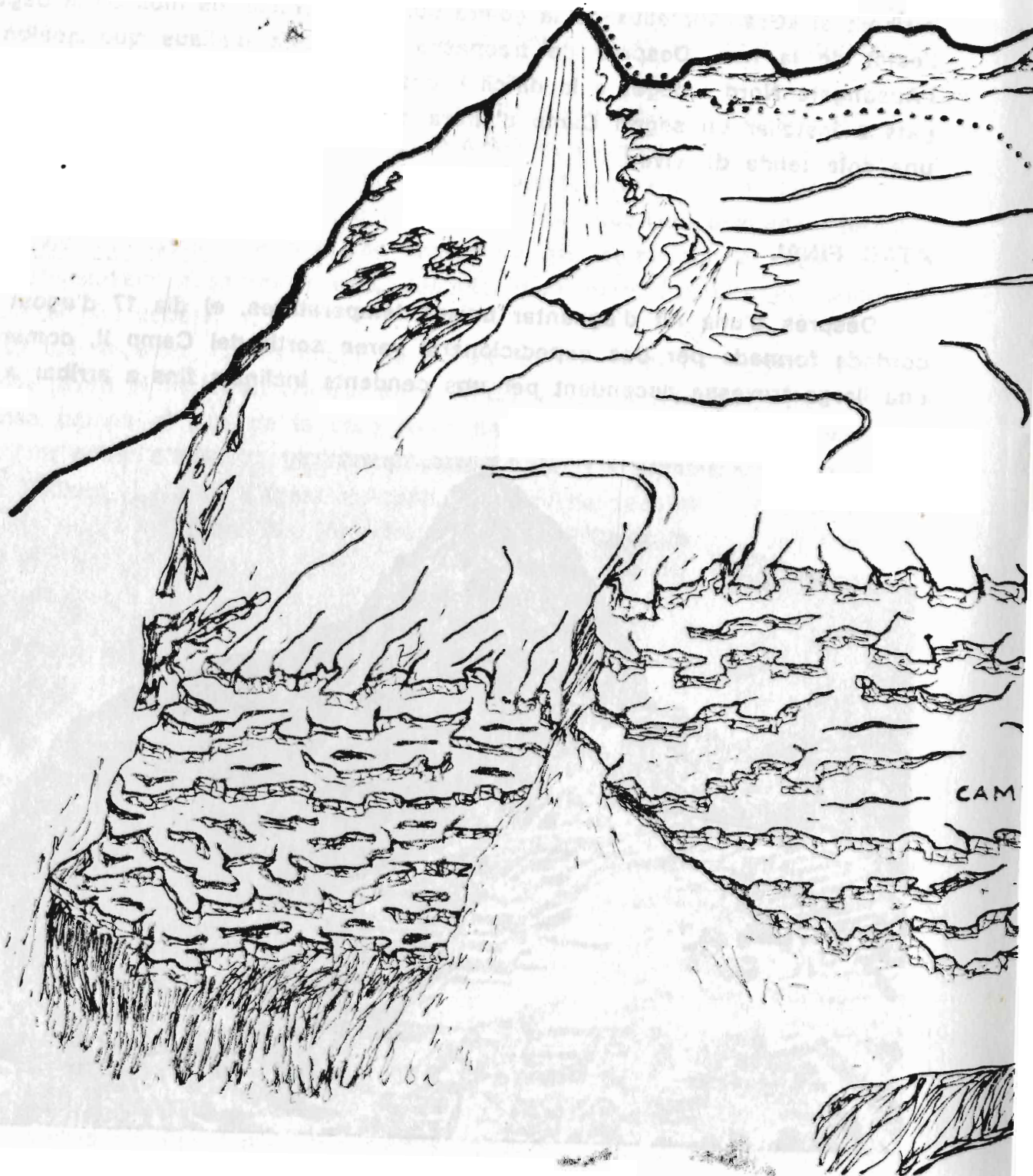
El dia 16 sortim, molt de matí, ja amb bon temps del Camp I. Després de superar la barrera de seracs amb unes plaques inclinades de neu inestable, arribem al «Gran Plateau» de la gelera sud. La travessa és molt lenta degut a l'estat de la neu. Després de traspasar una zona d'allaus que queien de l'Ausangate Nord i degut a la difícil i lenta progressió, ens vàrem veure obligats a instal·lar un segon Camp d'altura a 5.800 m. dins d'una escletxa, amb una sola tenda de vivac.

ATAC FINAL

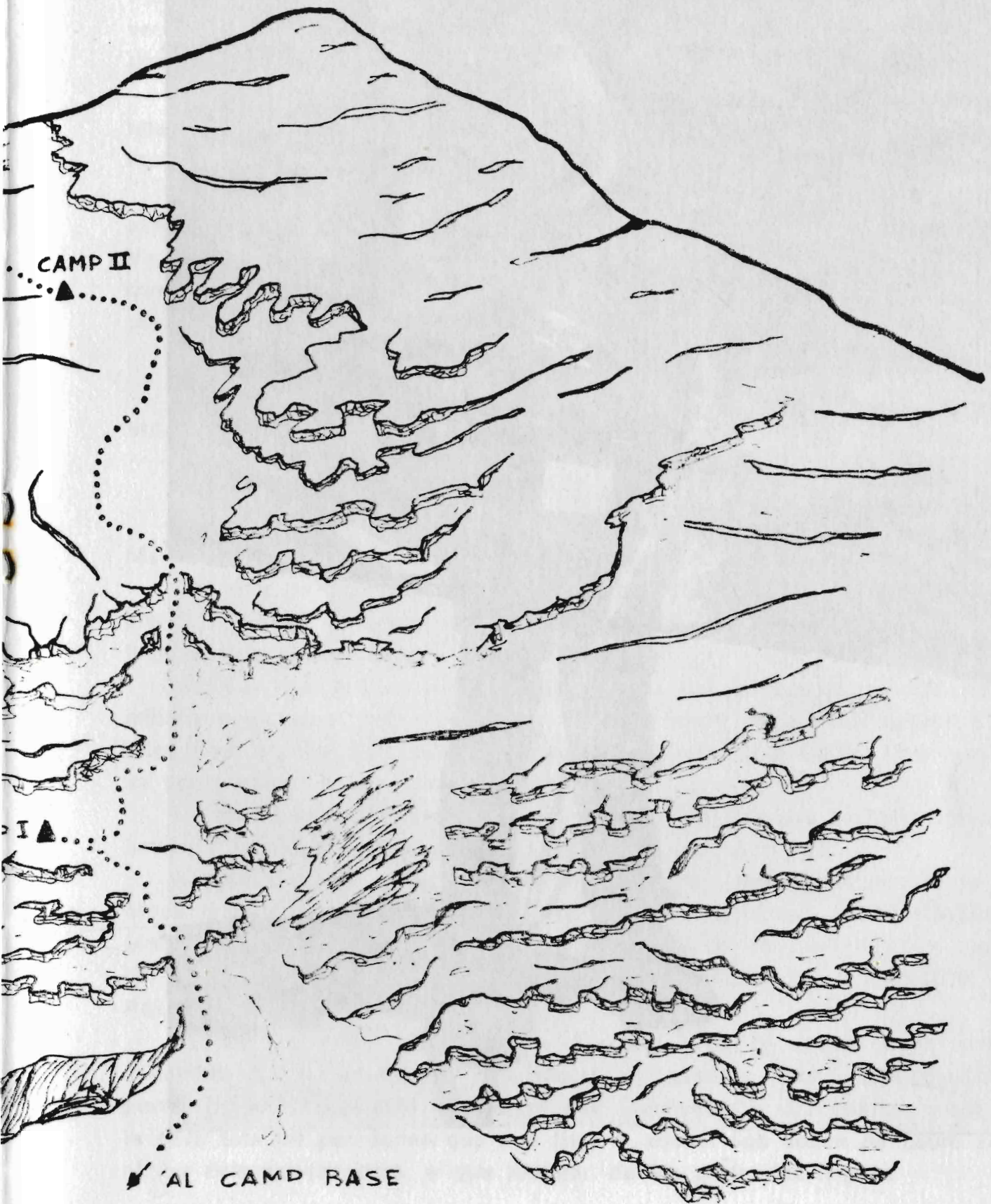
Després d'una nit d'aguantar baixes temperatures, el dia 17 d'agost una cordada formada per dos expedicionaris varen sortir del Camp II, començant una llarga travessa ascendent per uns pendents inclinats fins a arribar a uns

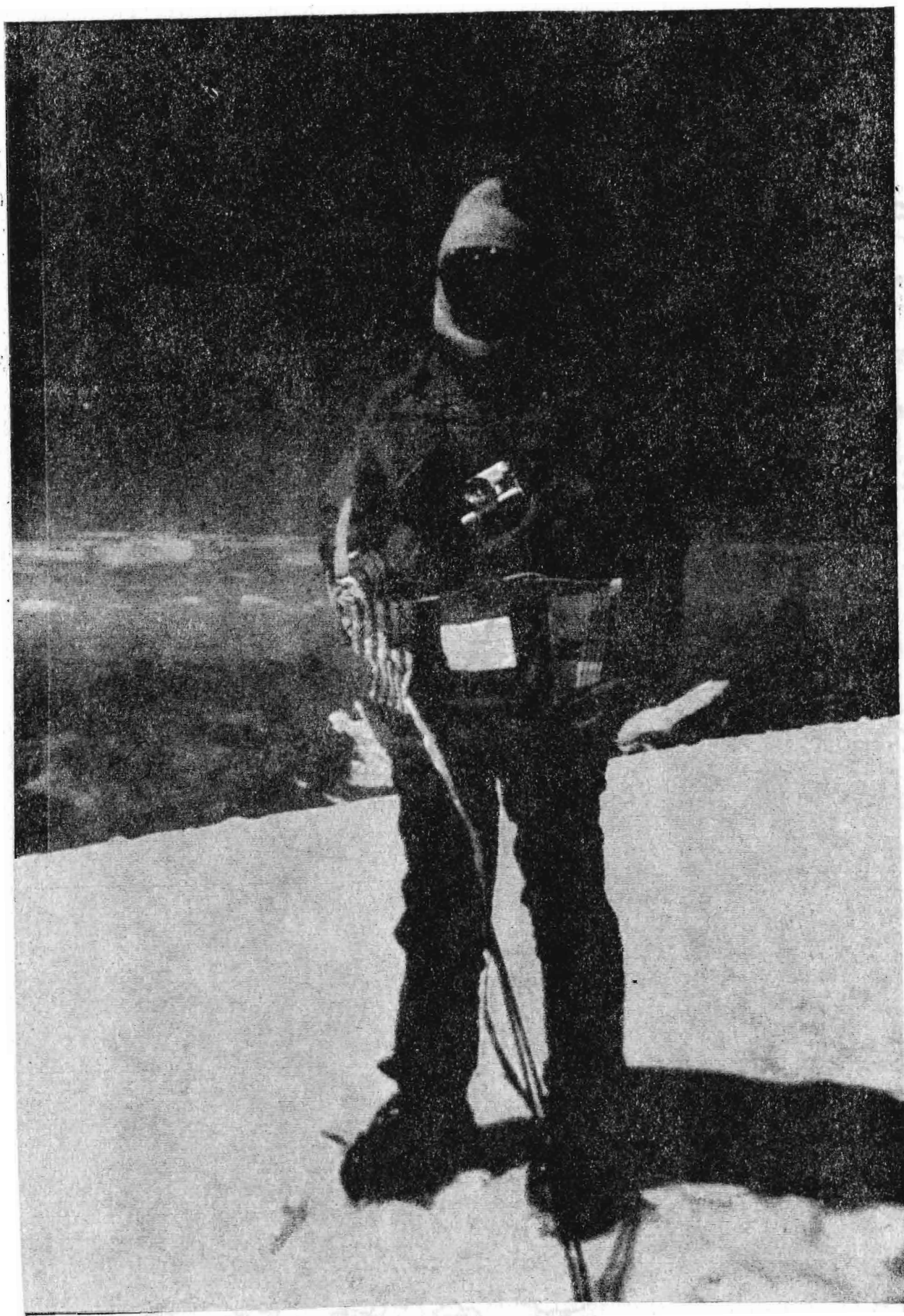

AUSANGATE SUD 6200 m

ALCANTARA 6300

7248 6M43

grans seracs que varen travessar pel seu interior, continuant l'ascensió per unes plaques cada cop més verticals. Una vegada superades, vam començar un flanqueig fins a situar-nos sota l'aresta que forma la punta sud i la Punta Arroz. Sense poder-hi continuar degut a una gran escletxa, ens vàrem veure obligats a continuar el flanqueig fins a la vertical del coll format per la punta Sud i l'aresta.

Una vegada al coll ens vam situar al peu de la Punta Sud que té una forma piramidal. Pel vessant nord vam escalar una paret d'uns cent metres, de glas molt dur i de gran verticalitat.

Per fi, a les dotze del migdia l'Expedició Vilanova als Andes va veure assolit el seu objectiu, arribant al cim del Ausangate Sud de 6.200 metres. Va ésser un moment emocionant per a nosaltres quan vam plantar les nostres banderes, entre elles la vilanovina. Aquell moment ens compensava amplement dels esforços i feixugors passats.

MACHUPICCHU

Després d'haver realitzat la nostra activitat alpina, ens vam dirigir a Machupicchu per efectuar el nostre objectiu cultural.

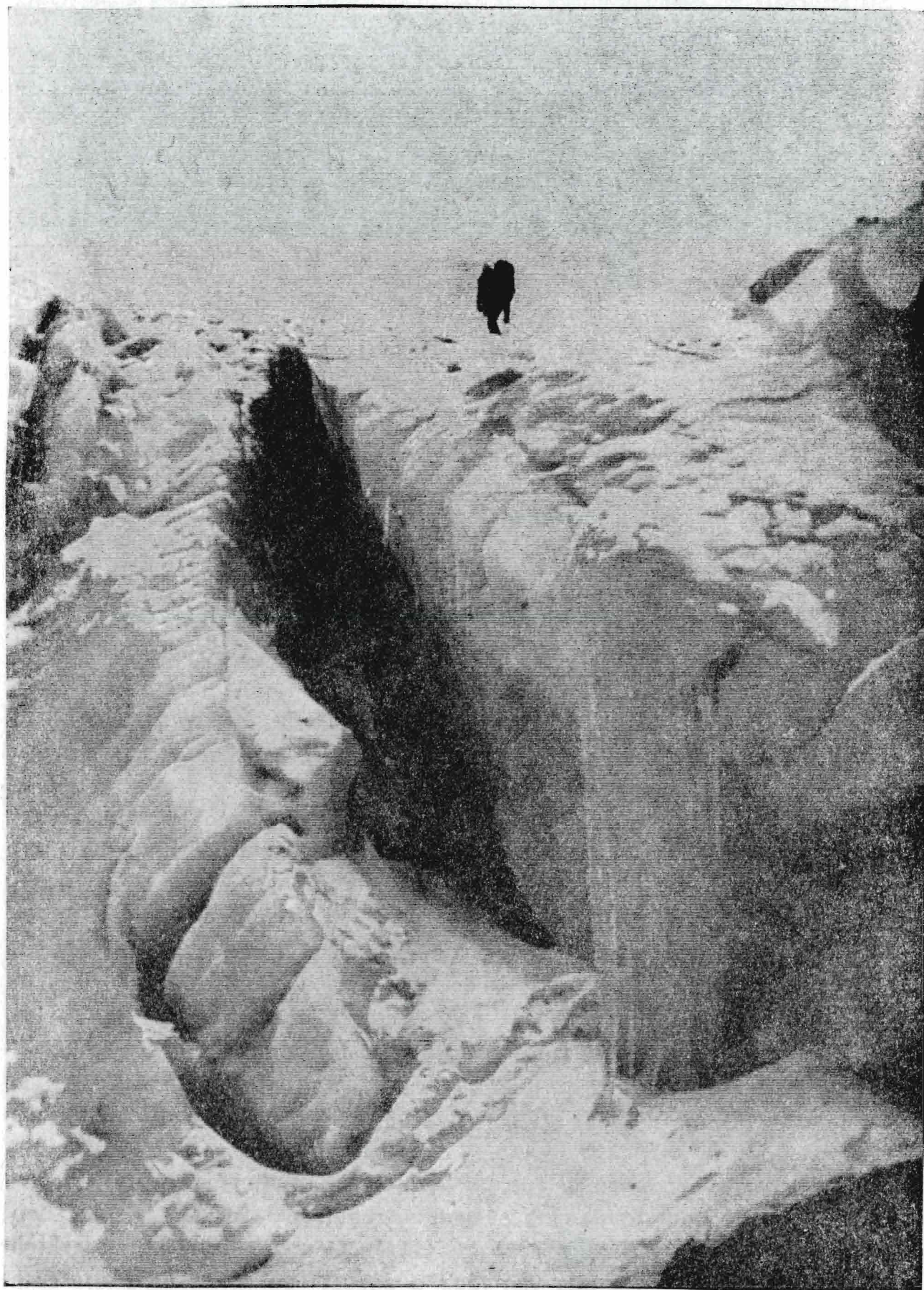
Des que es comença el viatge en tren, de Cuzco a Santa Ana, en el km. 110, es va escursant el camí fins a arribar a l'excel·lent meravella llegada pels antics peruans.

Després, superant un desnivell de 400 m., ens situem a l'entrada de la mil·lenària ciutat, situada a 2.300 m. sobre el nivell del mar. Ningú no s'explica com al cim d'un pic tant feréstec i gairebé inaccessible, l'home antic va poder construir una ciutat de pedra.

La ciutadella de Machupicchu era dividida en diversos sectors: agrícola, barri de la noblesa, residències d'intel·lectuals i de servents.

Seguint els tres mil graons vam anar recorrent totes i cadascuna de les obres d'art que s'hi troben, entre les quals cal destacar: L'INTI-HUATANA, bloc granític al centre del qual s'aixeca un prisma quadrangular que servia de rellotge solar, EL PATI RECTANGULAR, LA ROCA DELS CASTICS, EL PALAU DE L'INCA, etc.

Segons l'expedició encapçalada pel doctor Hiram Bingham es va arribar a establir que de cent trenta-cinc esquelets trobats a la ciutadella, cent nou pertanyien a dones. Això fa pensar que Machupicchu era habitat quasi en la seva totalitat per dones que van fugir a aquest lloc abans de caure sota el jou dels conqueridors, o que fou lloc de les preferides inques.

Le jeu des canchibors, à que l'on voit de la grande Indes.

Bibliografia

Mario Vargas (Cusco, Perú)
Cesar Morales (Lima, Perú)
Revista Andinisme i Glaciologia (anys del 1958 al 1975)
Manuel Punsola (Mataró, Barcelona)
Servei General d'Informació de Muntanya (Barcelona)
Evelio Echevarria (E.E.U.U.)
Mario Fantin (Itàlia)
Hauser Escursionen (Alemanya Federal)
Instituto Nacional de Recreación, Educación Física y Deportes INRED (Lima, Perú)
Ministeri d'Indústria i Turisme (Lima, Perú)
Alpinismo Italiano nel Mondo (Expedició Italiana 1952)
The American Alpine Journal (anys 1967-68-70-71)
Muntanya, La
Alpinismus (Publicació Alemanya)

Cost de l'Expedició

Desplaçaments dintre Espanya	17.125
Avió Madrid-Lima i tornada	359.225
Desplaçaments, per terra, al Perú	32.125
Avió Cusco-Lima	13.875
Taxes d'aeroport	7.429
Segells d'Operació Postal	15.125
Alimentació en general	30.039
Allotjaments	8.416
Material de Muntanya (col·lectiu i individual)	349.625
Despeses de preparació	64.628
Diversos	2.326
COST TOTAL	899.938

Col-laboracions rebudes

Excm. Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

Excm. Diputació Provincial de Barcelona

Caixa d'Estalvis del Penedès

Banc de Biscaia

S. A. Francesc Torredemer

S. A. Nestlé

Club Fèmina Gallina Blanca

Caixa d'Estalvis de Catalunya

Caixa de Pensions per a la Vellesa i
d'Estalvis

Unió Químic Farmacéutica SAE.

Esports Puigmal

Herrero i Cia. S.R.C.

Manipulació General del Paper Cel·lo, S. A.

Casa Chistu

Laboratorios Sandoz, S. A.

Productes Búfalo, S. A.

Laboratoris KIN, S. A.

Seimex, S. A.

Antoni Puig, S. A.

Serval

Duarri, S. A.

Hero España, S. A.

Ràdio Aficionats de Vilanova

LA CASA VELLA DE SEGUR

Quan es publicà la sèrie «Cases Pairals» a les pàgines especials dels diumenges de «El Correo Catalàn» el gran coneixedor del patrimoni històric i paisatgístic del nostre país que es Pere Català i Roca va referir-se a «La Casa Vella de Segur» qualificant-la com «una mansión con mucha historia que preside desde un altozano el emporio turístico de Calafell».

Poc temps ha passat, però, des del març d'enguany, la Casa Vella ha deixat d'existir, occida per la fúria demolidora dels tractors al servei d'unes «urbanitzacions» que no respecten res, quedant sola i desamparada, mancant-li els edificis que li feien costat, l'antiga torre de Segur, construïda en data incerta, però ja documentada des de l'any 1238, quan estava en possessió de Guillem de Cabreny. També encara s'aguanta la capelleta romànica de Santa Maria i de Sant Miquel, suposadament construïda vers el segle XII, o abans si ens atenem als arcaics vestigis d'*opus spicatum* visibles a la pared de l'obaga, avui amb la porta condemnada, tapiada amb morter i totxos.

Dues deixalles periclitants i sense cap garantia de continuïtat, doncs la rauxa especulativa dels terrenys que va començar a Segur el dia de Tots Sants de l'any 1947, s'ha anat estenent per mar i muntanya en un laberíntic i entortolligat garbuix de parcelles i vials que, així com no respectà l'habitat ecològic d'uns estanys on tantes aus hi sojornaven a l'hivern, tampoc ha respectat el testimoni d'un passat com era la Casa Vella de Segur, veritable fita per la banda de ponent de la jurisdicció de la triple municipalitat que formaven Cubelles, Vilanova i la Geltrú fins a la promulgació de la Nova Planta.

No havem de confondre la Casa Vella de Segur amb una de les tantes masies del camp català que l'abandó, la incúria i el pas del temps va degradant i destruint fins a no deixar-ne vestigis. La Casa Vella de Segur ha estat abatuda amb premeditació i de res li ha valgut la seva vinculació a un dels més grans arquitectes catalans del segle XVII: Fra Josep de la Concepció, natural de Valls i autor, entre moltes altres i significatives obres, del disseny del campanar de l'església de Sant Antoni de Vilanova i la Geltrú. L'any 1673, quan Carles de Llupià, de Vilanova i d'Icart ostentava la carlania del castell de Cubelles, encarregà al traçut frare Josepet la restauració de la Casa Vella de Segur, així com la del Castell de Cubelles. Si exteriorment, la Casa Vella, era més rústega que senyorial, la seva imponentia s'ha posat de manifest al descobrir el pas dels tractors, un enorme celler subterrani, amb dos pisos de cubs, demostratiu de la importància que antany havia tingut el conreu de la vinya en unes feixes avui, en gran part, ermejades.

Aquesta persistència per part dels promotors de certes urbanitzacions en no respectar el patrimoni cultural comú representat per les cases d'antigor indiscutible.

Albert Virella

LOCALITZACIÓ D'UN FORN DE CERÀMICA A CASTELLET I LA GORNAL

Antecedents

Amb motiu de la catalogació dels jaciments arqueològics del terme de Castellet i la Gornal vam ser informats per Ramon Vadell Hill, camperol de Torrelletes, de l'existència d'una construcció estranya situada prop d'uns terrenys de la seva propietat. Segons aquest pagès un grup de joves barcelonins, ara fa uns cinc anys, van fer una prospecció en aquest lloc no trobant-hi res més que, segons ens va dir, "un envigat de pedra". Ens afegí així mateix, que en una vinya immediata, anys enrera tot llaurant havien estat descoberts uns dipòsits de lloses i "gerres amb dibuixos pintats". No feu cap referència a la troballa de restes humans.

Localització

En el curs del mes de desembre de l'any 1976 un grup de membres de la nostra entitat adherits a l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació Provincial de Barcelona va reconèixer el jaciment, que resultà ésser un forn de ceràmica, possiblement ibèrica.

El forn està situat al bell mig d'una derivació, avui dia quasi en desús, del camí del Mas Pigot que condueix a unes feixes de conreu anomenades "Les Badies". Tot en terme de Castellet i la Gornal i a uns sis-cents metres al SE del caseriu de Les Masuques.

Descripció

El forn fou excavat en les molases calcàries miocèniques de la zona trobant-se actualment les seves parets extremament endurides per l'acció del foc. L'engraellat format per vuit sèries de set forats es troba a deu centímetres del pis del camí i ocupa una superfície aproximada de 3 per 2 metres. La fogaina forma una volta de parets irregulars i l'engraellat està suportat per una columna central de secció circular. La cambra de cocció està totalment destruïda quedant solament insinuada, en alguns punts, per una estreta paret de pocs centímetres d'alçada. La boca de càrrega de la fogaina es conserva intacta. A l'interior del forn es troba un considerable gruix de terres infiltrades que impideix determinar les dimensions totals de la cambra. Els materials recuperats es redueixen a unos pocs fragments de ceràmica ibèrica recollits dins la fogaina i a un elevat nombre de teules de factura relativament recent dipositades, segons el referit camperol, en aquell lloc per l'acondicionament del camí. En les feixes immediatament superiors són molt freqüents restes de terrissa ibero-romana.

Encontorns

Una prospecció per els camps veïns donà com resultat la localització, a uns escasos cent metres, d'un nucli ibèric, en terrenys anomenats "Les

Vinyes de Cal Vicenç", situats en una extensa plana existent per sobre de la Font del Flicando i actualment dividida en tres feixes de vinya.

En aquest jaciment recollírem superficialment, un fragment de ceràmica hallsttatica amb acanalats, set fragments de ceràmica hallsttatica llisa, dos de campaniana, gairebé trescents fragments de ceràmica ibèrica comú, quatre d'ibèrica pintada, vuit d'ibèrica gris, disset fragments de ceràmica romana comú, quinze d'àmfora republicana, una vorera de dolia i algunes tègules.

Conclusions

La presència de forns de ceràmica ibero-romana ha estat denunciada anteriorment en varis punts d'aquesta zona. Dins el mateix terme de Castellet i la Gornal prop del Mas de Can Cassanyes en el sector de St. Marçal fou localitzat l'any 1934, un forn avuit destruït, destinat segons es deduí per les restes recollides a la cocció d'àmfores i altres peces de gran tamany d'època ibero-romana. També en el terme veï de Sta. Margarida i els Monjos fou localitzat junt al important poblat ibèric del Puig Castellar un forn quina excavació resta, lamentablement, ajornada indefinidament.

Martí Grivé descriu així el forn de Can Cassanyes "al roturar un terreno ocupado por monte bajo, se descubrió una gruesa losa que comunicaba con la cámara de fuego de un horno cerámico. Esta medía 2,25 por 1,90 metros, sin que se pudiese precisar su altura, ya que no fue excavada. En el centro había una columna de 0,48 metros de diámetro que sostenía la bóveda, que era muy rebajada, y en la que habían practicado cinco series de cuatro agujeros cada una, que comunicaban con la cámara de cocció superior, que estaba destruida".

La observació preliminar del posible forn del Puig Castellar permet induir que la seva estructura no diferiria, en trets generals, dels anteriorment descrits.

Del paralelismo constructiu existent, segons aquestes descripcions, entre el forn que ens ocupa i els localitzats a Can Cassanyes i al Puig Castellar es desprèn una connexió entre aquests tres jaciments enclavats dins una de les zones de més densitat de població ibero-romana del Penedès. Les distàncies que separen els jaciments, l'un de l'altre, oscilen entre els dos quilòmetres i mig i els cinc quilòmetres lo que sembla afavorir la hipòtesis de l'existència en aquesta zona d'una important producció d'àmfores destinades al transport i emmagatzament del vi produït en aquesta regió penedesenca.

Podria, tal vegada, tenir relació amb aquesta hipotètica producció local d'àmfores la troballa, en un jaciment enclavat dins aquesta mateixa zona, situat a pocs metres a la dreta de la carretera de Castellet a Les Massuques entre Can Martí i Can Romagosa, d'un fragment d'àmfora del tipus "Dressel I" corresponent a l'arrancada d'una de les anses amb una estampilla de terrisser inèdita i segurament corresponent a una producció local segons ens informà l'arqueòleg Sr. Pasqual Guasch.

Excursionisme

EXCURSIONS D'ANTANY

Iniciem en aquest número del nostre Butlletí una sèrie de transcripcions d'articles, resenyes d'excursions i notes varies referents a la nostra comarca, publicades originalment durant el passat segle i les primaries del 1900 en les principals revistes i butlletins de caire excursionista de l'època.

Els indrets descrits són sobradament coneguts de tots, no obstant, les observacions, els detalls paisatgístics i humans reflexats en aquestes cròniques fan que el seu contingut sia de gran interès per a un coneixement més profund del nostre entorn.

Excursió particular de Castellet al Vendrell per Sant Esteve, Arbós, Llorens i Santa Oliva

(1.ª PART)

per M. Urgellés Depares
publicat al Butlletí del Centre
Excursionista de Catalunya del
mes de Gener-Març de l'any 1894

L'excursionista que desde Barcelona vulga visitar aquestos llocs en un temps relativament curt, pot seguirme en l'itinerari que li indicaré, segur d'aprofitar dos dias en una sortida interessant pel Panadès, perquè en alguns dels pobles que breument resseguiem existeixen recorts preuats d'èpocas que foren quina contemplació han de fer batr'l cor del verdader aficionat.

Sortin á las sis del matí ab lo tren que va á arragona, s'arriba á l'estació dels Monjos á un quart de nou. Aquí baixarem, y, seguint línea fèrrea avall, á menos de mitja hora apareixerà á l'esquerra, y á cosa d'un kilòmetre, LES MASUCAS, caseriu d'escàs vehinat, però quina direcció deurem pendre, seguint lo camí que per sota atravesa á la línea. Aquest nos conduirà fins á la capella de Sant Esteve, coneguda ab lo nom de MOLI DE CAN LLOPART, que encara existeix, així com la masia formant ab l'iglesia un petit caseriu. A l'arribarhi podràn contarse tres quarts d'hora desde'ls Monjos fins á la capella.

La situació d'ella no és, per cert, gayre vistosa, donchs ocupant un fondo entre la vessat de dugas montanyetas, l'amagan á la vista del viatger pel costat de Las Masucas. Un cop alli, no doldrà á l'excursionista contemplar en molt bon estat un exemplar dels vells que existeixen el l'art romànich. L'abside y'l creuher, en sa part exterior, formats per tres cossos, produeixen una excelent impressió per la severitat de líneas, resultant ab la nau un total de forma agradable. Sense teulada que cubreixi la volta de la capella, prompte en sofrirà aquesta las conseqüencias si son actual propietari no la reconstrueix; y á fe que seria sensible, donchs se perdria un exemplar que bé podem suposar edificat en lo sigle XI, havent á més sigut parroquia del terme en aquellas èpocas, ahont debian acudir los súbdits del senyoriu de Castellet per no existir llavors l'actual. Pot veures encara l'antich cementiri, limitat per esquifidas parets y ab la típica porteta de grahons altíssims, que s'exten davant l'iglesia, quina fatxada, fòra la porta n oté altre obertura qu'una finestra en forma d'ull de bou. L'interior resulta esbelt per l'alsada de la nau y cimbori del creuher; mes l'altar major desdiu de l'obra per esser posterior, d'època en que imperava'l barroquisme, és de petites proporcions, separantse en aixó de la costum d'enfarfegar que alashoras regnava. Si l'imatge del Sant Esteve que s'hi venera no's recomana al gust artístich, perà que, al fi y al cap, és com una de tantas que passen, no pot ferse així ab unas horribles pintures que de la vida del Sant embrutan dugas telas de cada costat del mateix. Tant dolentas són que crech faria molt bé son propietari en arrabassar aquella nota discordant, majorment quan se veu clarament que aquells adefesi foren pintats no gayres anys enrera.

Un retaule d'algunes proporcions que's conserva en un dels altars laterals, m'hi feren observar dugas testas que'm semblaren molt bonas. No obstant, com son estat de deterioro no fa fàcil un examen ràpit sense lliurar-lo abans d'una polsina resistent que'l cubreix, vareig deixar-lo pera gents més expertas en l'art de classificar.

Si escolteu á la gent del país, ne deduireu que devia esser aquell paratge molt poblat, ò quan menos no allunyat de població important, donchs confessan que rabassant en distints indrets, s'ha trobat molts restos d'anforas y monedas que per l'ignoracia dels anteriors propietaris s'han perdut y destruit miserablement. Lo mateix senyor Feliu, amo de l'actual masia y capella de Sant Esteve, no pogué evitar la destrucció fa poch temps d'un embaldosat que suposa ell, donades las rahons que m'exposà, ser vestigis d'un camí romà. Aquesta tenia trassas de dirigir-se vers una torrentera que passa fregant las parets de la massia, y fins pareixia pendre la direcció d'un pont mitj enrunat que encara's conserva pera atravessar dit torrent. No obstant, aquest no resulta pas esser obra dels romanss jo'l classifico d'igual època que la capella. L'estat rònech del pont no deixa, per això, de captivar y esser una nota bonica pera l'àlbum d'un artista.

M'ensenyà'l mencionat D. Pau Feliu una pica cilíndrica d'uns deu pams de llarch per tres de fondo, vuidada interiorment y utilizada fins llavors per abeurador y d'ella's conta haver sigut trobada sota terra guardant dos esqueletos cap-y-culats. A la veritat, la disposició de la pica y l'espai vuit me fa molt poch possible aquesta versió, y més quan l'indicat Sr. Feliu

me féu notar lo rastre d'alguna inscripció trencada en lo costat oposat, en vista de lo qual vaig instar pera que descotxessin la part apoyada á terra, poguent descobrir en tot lo que alcansava la vista una munió de xifras y lletras impossibles de confegir y anotar á causa de nostra posició dificultosa. Prou hauria volgut tombar aquell bloch y convencem si's tractava d'una troballa curiosa; però el seu pes (donchs és d'una sola pesa) hauria fet nostre treball inútil. No obstant, aquell amable senyor m'assegurà que quan tinga una ocasió no deixarà de manarho fer. No sé si fou ilisió la que després se m'encasquetà, de que bè podia esser aquella pica lo cos principal d'una columna; la regularitat ab que és tallada la part alta podria perfectament portar altra pesa que fos lo capitell, y en la part baixa volguí descobrirhi alguna irregularitat semblant á zòcal. Y si fos columna, ¿com és que's troba en aquell lloch, y á quin edifici deuria haver pertenescut? Deixo de fer comentaris, perquè en un cas de xasco resultan més ridículs, y esperem que'l Sr. Fe'iu siga prou condescendent y'ns comuniqui lo resultat de la tombada de la pica.

La vella masia de Can Llopart té junt lo molí, que's pot veure funcionar si la feyna y l'aygua ho permet. Y com que ahont hi hà farina hi ha pà, de deducció en deducció trobarem que en aquella casa en tot temps y hora podrem preparar un esmorzar prou sòlit per arribar à Castellet abans del mitj-dia, després d'haver sobradament excursionat Sant Esteve ab sos annexes, donchs un bon caminet alegre nos hi conduhirá ab 40 minuts escassos, tenint sempre á la vista la casa que deixem, si bé per sota, puig lo camí que's pren és gradualment ascensional.

(Continuació)

COMENTARI

Actualment la capella de St. Esteve de les Masuques es propietat del Bisbat de Barcelona i resta tencada al culte la major part de l'any, oficiant-s'hi missa en alguna ocasió esporàdica. La capella està restaurada pel que els mals presagis de M. Urgellés no s'han vist afortunadament acomplerts. El citat cementiri immediat a la Capella es avui dia inexistent, no apreciant-se cap vestigi dels seus murs.

Amb posterioritat a la visita d'Urgellés les troballes de materials i enterraments ibero-romans han estat sovint repetides. La columna que tant va fer rumiar a l'excursionista fou identificada, més de trenta anys després, per Mn. Trens com un miliari romà, mena de senyal o monjoia que es col·locava junt a les calçades romanes a la distancia d'una milla (1.482 m.) d'un a l'altre indicant les distàncies existents entre les principals poblacions enllaçades per la via en qüestió. Aquesta important peça arqueològica, —es l'únic miliari trobat a la nostra comarca— va ésser ingressada als anys trenta al Museu del Seminari de Barcelona i traslladat més tard al Museu Arqueològic de la mateixa ciutat on s'exposa amb un rètol equivocat que l'atribueix a una localitat del Vallès.

F. T.

Auto-Venta Villanueva

de

D. LIDERICO JIMENEZ LOPEZ

*Concesionario para toda la Comarca del Garraf
de*

*Les invita a admirar su extensa gama de vehículos
en sus diversos modelos*

Fiesta - Fiesta L - Fiesta S - Fiesta Ghia

Carrer General Yagüe, 8
Carrer Aigua, 121
Rambla Calvo Sotelo, 134

T. G. Vilaseca Rbla. Caudillo, 41 - Vilanova i la Geltrú